

**Andrzej Nowakowski, Marian
Głosek, M. Mielczarek, W.
Wawrzonowska, W.
Świętosławski, K. Kantecki**

**Pola Grunwaldu, gm. Stębark, woj.
olsztyńskie**

Informator Archeologiczny : badania 22, 149-150

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

kowy materiał ruchomy uzyskany z wykopu związany jest z funkcjonowaniem na wzgórzu grodziska (XI - XV w.) i wczesną fazą zabudowy zamkowej (XI - XVI w.).

Wykop nr XIX założony przy północnej ścianie ruin kościoła ujawnił mur kamienny dostawiony prostopadłe do niej. Ustalenie jego funkcji na obecnym etapie badań jest niemożliwe. Mur ten przecina zbiorową mogiłę z 9 pochówkami. Uchwycona w wykopie południowo-wschodnią część grobu zawierała dwie warstwy szkieletów ludzkich leżących w układzie anatomicznym na osi E-W. Część z nich była niekompletna i wszystko wskazuje na to, iż w takim stanie ciała zostały złożone do mogiły. Nie znaleziono przy nich żadnego wyposażenia. Datować je można jedynie materiałem warstw nad grobem zawierających ceramikę z XIV-XV w. Pod pochówkami nie zarejestrowano warstw kulturowych. Nie wykluczone, że mogiła pochodzi z XIII w., kiedy to gród mieleński został zniszczony przez Mongołów. Kwestię tę wyjaśnią najbliższe badania.

Materiały znajdują się w Pracowni Archeologiczno - Konserwatorskiej PP PKZ o/Lublin.
Badania będą kontynuowane.

|| Opatów, woj. tarnobrzesckie, st. Żmigród - patrz późne średniowiecze.

**Piłca,
woj. katowickie**

**PP Pracownia Konserwacji Zabytków
Oddział Kraków Pałac Pracownia Ar-
cheologiczno - Konserwatorska**

Badania prowadził mgr Marjan Myszka przy współudziale mgra Jacka Kwarciała Finansował: Wojewódzki Ośrodek Kultury w Katowicach (zlec. wew. Prac. Bad. Archit. PKZ) Pierwszy sezon badań. Pałac z XVII wieku.

W pałacu wzniesionym w latach 1590-1612 prowadzone są badania architektoniczne, w których zakres wchodzi także prace ziemne. Od listopada 1987 roku wykonano 14 wykopów sondazowych, przeważnie przy fundamentach pałacu, które objęte zostały nadzorem archeologicznym.

W jednym z pomieszczeń parteru i na dziedzińcu wewnętrznym odsłonięte zostały bazy kolumn sal balowej z XVII w. W kilku pomieszczeniach parteru i na dziedzińcu natrafiono na resztki drewnianych podłóg oraz posadzek z płytek marmurowych i dolomitowych. Chronologia ich użytkowania jest trudna do sprecyzowania z powodu braku zabytków ruchomych.

W wykopach (w warstwach gruzowych) występowały tylko ułamki naczyń, kafil i butelek szklanych z XIX w.

W żadnym z nadzorowanych sondaży nie natrafiono na ślady istnienia zabudowy z okresu poprzedzającego wzniesienie pałacu.

Prace badawcze przy pałacu zostały zakończone. W przyszłym roku planowane są badania otaczających go fortyfikacji bastionowych.

**Pola Grunwaldu,
gm. Stębarń,
woj. olsztyńskie**

**Polska Akademia Nauk Instytut His-
torii Kultury Materialnej Zakład Ar-
cheologii Polski Środkowej w Łodzi**

Badania prowadziła ekipa pod kierunkiem doc. dr hab. Andrzeja Nowakowskiego przy współudziale: doc. dr hab. Mariana Głoska, dr M. Mielczarka z-cy kierownika, dr W. Wawrzonowskiej, mgr W. Świętosławskiego i K. Kanteckiego (autora sprawozdania). Finansował IHKM PAN. Konstrukcje kamienne

Podstawowym celem prac we wsi Stębarń było sprawdzenie metodami archeologicznymi terenu, na którym stanąć ma nowy budynek muzealny. Stanowisko to oznaczono numerem 30. Badany obszar położony jest około 200 metrów na zachód od miejscowej restauracji i około 100 metrów na północ od szosy Stębarń - Grunwald.

Wykorzystując dane z otrzymanego "Planu zagospodarowania Pól Grunwaldzkich" rozpoczęto badania od wytyczenia wykopu (oznaczonego nr 1) na osi N - S. Miał on 100 metrów długości i 2 metry szerokości (podzielono go na równe odcinki I-V). Układ stratygraficzny był w całym układzie generalnie jednakowy: próchnica orna, piasek żółty, glina pylasta szara - całec. Jedynym obiektem archeologicznym stwierdzonym w trakcie prac był rów o szerokości 60 cm wypełniony kamieniami. Konstrukcję tę zaobserwowano po raz pierwszy w odcinku III wykopu 1. Aby prześledzić dalszy jej przebieg wytyczono kolejne 4 wykopy usytuowane równoległe do wykopu 1. Całość konstrukcji przecięto w wykopie nr 3. Warstwa kamieni posiadała miąższość ok. 110 cm. Odsłonięta ława kamienna to prawdopodobnie pozostałość systemu melioracyjnego (być może XVIII-wiecznego?).

W czasie prac wydobyto nieliczne fragmenty ceramiki, głównie nowożytniej, które praktycznie należały tylko w warstwie ornej. Innym niż fragmenty naczyń glinianych znaleziskiem jest

uszkodzona figurka zwierzęcia znaleziona między kamieniami konstrukcji melioracyjnej. Ponadto luźno znaleziono silnie zniszczoną kulkę z wypalanej gliny(?) o wymiarach 29,5 x 25,8 mm będącą być może pociskiem ręcznej broni palnej.

Jednocześnie z eksploracją wykopów na całym terenie przyszłego budynku muzealnego prowadzono wiercenia świdrem geologicznym. Łącznie wykonano na tym terenie 721 odwierć. Stratygrafia przedstawiała się podobnie jak w wykonanych wykopach. Nie natrafiono na żadne ślady warstwy kulturowej, nie wydobyto zabytków.

Analizując zdjęcia lotnicze okolic Stębarka zwrócono uwagę na prostokątną "plamę" zaobserwowaną na północ od szosy Stębark-Grunwald. Wykonano tutaj 17 odwierć. Stwierdzono wyłącznie nawarstwienia naturalne.

W bieżącym roku prowadzono rozpoznanie okolic kościoła w Stębarku - teren cmentarza przykościelnego. W rejonie tym w latach 1958- 1959 założono 6 wykopów badanych przez ekipę prof. Rajewskiego. Wiercenia wykonane w 1988 r. (wykonano ich 270) nie wpłynęły na obraz znany z badań w latach 1958 -1959. Układ warstw (wiercono do ok. 150 cm) był w większości odwierć podobny. Poniżej darni występował brunatny płasek zawierający materiał przemieszany - fragmenty cegieł, zaprawy murarskiej oraz rozdrobnionych kości.

W 1988 r. kontynuowano nadzór nad pracami ziemnymi na Polach Grunwaldu w związku z licznymi działaniami budowlanymi.

Prace będą kontynuowane.

■ Puszczykowo, woj. poznańskie, st. 8 - patrz okres wpływów rzymskich

■ Racibórz, woj. katowickie, Zamek-Ostróg - patrz późne średniowiecze

■ Reszel, woj. olsztyńskie, st. 2 - patrz późne średniowiecze

■ Rozdrażew, woj. kaliskie - patrz późne średniowiecze

Sierzchowy, gm. Cielądz,
woj. skierniewickie
st. 1

Muzeum Ziemi Rawskiej

Badania prowadził dr Henryk Wiklak. Finansował WKZ w Skierniewicach. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko z XIV - XVIII w. i ślady osady późnośredniowiecznej.

Stanowisko położone jest w środkowej części wsi na niewielkim wzniesieniu przy kościele parafialnym, murowanym z I. połowy XVII w.

Według relacji mieszkańców tej miejscowości, już od dawna przy różnych pracach ziemnych w pobliżu kościoła odkrywane były "urny z prochami ludzkimi" i szkielety ludzkie. Ostatnio w 1967 r. podczas budowy drogi asfaltowej, tuż przy murze cmentarza przykościelnego odkryto i zniszczono wiele grobów ludzkich.

Wobec powyższych informacji i późniejszych odkryć przypadkowych, Wojewódzki Konserwator Zabytków w Skierniewicach podjął decyzję przeprowadzenia badań ratowniczo - wykopaliskowych celem ustalenia charakteru dotychczasowych odkryć i ich chronologii.

Przebadano łącznie teren o powierzchni 102 m². Wykopy były różnej wielkości: trzy z nich sondażowe (o wymiarach: a - 2x2,5 m, b - 2,5x2,5 m, c - 3x5 m) założono w obrębie cmentarza przykościelnego, a czwarty, szerokopłaszczyznowy o powierzchni 75 m² uplasowany został w ogrodzie parafialnym, od strony wschodniej kościoła.